

EWI Onderwijsseminar 25 januari 2012

Hoe gaat u als docent om met de evaluatieresultaten van uw vak?

Tijdens het zesde EWI Onderwijsseminar, gehouden op woensdag 25 januari 2012, werd gesproken over vakevaluaties. Vakken worden binnen EWI met behulp van verschillende methoden geëvalueerd, onder andere door middel van enquêtes (al dan niet met open vragen) en panelgesprekken. Binnen de diverse opleidingen van EWI verschillen de werkwijzen.

De volgende vraag stond in dit seminar centraal: *Hoe gaat u als docent om met de evaluatieresultaten van uw vak?*

De bijeenkomst begon met twee presentaties. De eerste spreker was Jan-Kees van Ommeren (Stochastic Operations Research, TW), de tweede Marieke Huisman (vakgroep Formel Methods & Tools, INF). Daarna was er een discussie die geleid werd door Hans Romkema (EWI Kwaliteitszorg).

Hieronder volgt een overzicht van de gespreksonderwerpen en een korte weergave van de inhoud.

Vragenlijsten

In alle opleidingen worden enquêtes afgenomen. Deze geven een algemene indruk van de mening van de student. Ze kunnen verbeterpunten opleveren voor het onderwijs, hoewel vaak moeilijk op grond van dit soort enquêtes te achterhalen is wat de oorzaak is van ontevredenheid bij de student. Doordat de feedback anoniem is kun je niet doorvragen over kritiekpunten.

Niet alle vragen in de enquêtes zijn even zinvol. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk welke conclusies een docent kan trekken uit de antwoorden op de vraag naar het niveau van een vak ("moeilijker/makkelijker dan andere vakken").

Studenten geven in sommige vragenlijsten een eindoordeel voor het vak (op een schaal van 1 tot 10). Het gemiddelde van die cijfers kan gebruikt worden voor onderlinge vergelijking tussen vakken, maar dat cijfer geeft vooral ook de mogelijkheid een trend te ontdekken over de jaren heen.

Enquêtes direct na het tentamen laten invullen heeft als bezwaar dat de mening van sommige studenten beïnvloed worden door negatieve gevoelens als gevolg van het slecht maken van het tentamen. In de enquêtes na afloop van een tentamen zou om deze reden niet naar waardeoordelen gevraagd moeten worden.

Als aanvulling op de standaardvragenlijsten kan een docent studenten direct na afloop van een college laten reageren op het zojuist gegeven onderwijs door bijvoorbeeld het stellen van drie korte vragen (al dan niet digitaal).

Panelgesprekken

Panelgesprekken zijn een goed middel om via doorvragen de werkelijke redenen van (on)tevredenheid te achterhalen. De gesprekken verlopen meestal in een goede sfeer. Bezwaar is wel dat daardoor studenten misschien niet alles zeggen. Ze zijn niet anoniem.

Een nadeel van deze gesprekken is dat er een strijd kan ontstaan tussen docent en student (voorbeeld: student noemt het vak te moeilijk/docent is van mening dat student zich niet goed heeft voorbereid). Het is van belang dat er interactie tussen beide partijen is, die leidt tot opbouwende kritiek.

Het is van belang dat de studenten die aanwezig zijn bij de evaluatielunches een representatieve vertegenwoordiging van de groep zijn. Volgens een docent zijn vaak de minder scorende studenten

in de meerderheid. Dat kan soms het oordeel negatief beïnvloeden. Een andere docent meent dat hij in de panelgesprekken juist de betere studenten treft.

Een docent heeft (bij TNW) positieve ervaring met één evaluatiegesprek per kwartiel (in plaats van per vak). Hij plaatst daar tegenover de gesprekken bij Informatica: weinig deelnemers en een slechte notulist maken soms dat zo'n gesprek weinig oplevert.

Tussentijdse evaluaties

In colleges met kleine groepen studenten (mastervakken) kun je als docent meer interactie realiseren. Dat maakt het mogelijk concrete vragen te stellen en zo de mening van de studenten te peilen.

Marieke Huisman heeft elders goede ervaringen met collegeresponsgroepen. Dit zijn bijeenkomsten tijdens en na afloop van een vak. Hier spreekt een groepje studenten (als afvaardiging van de gehele groep) met de docent. Dit geeft voor de docent de gelegenheid tot bijsturen. Studenten zijn de spreekbuis voor een groep. Ze spreken niet op persoonlijke titel.

Tussentijds evalueren van een vak geeft meer mogelijkheden om het onderwijs te verbeteren.

Hoe reageert de docent op de evaluatieresultaten?

Tijdens een tentamen vullen studenten een vragenformulier in. Jan Kees van Ommeren vertelde dat hij ongeveer een maand na een tentamen de samenvatting van de resultaten krijgt. Hij is vooral geïnteresseerd in de mening van de studenten over het tentamen (te moeilijk/makkelijk), over het onderwijsproces (Blackboard/boek). Met opmerkingen over het hoorcollege/werkcollege kan hij, op het moment dat het vak net afgelopen is, niet veel.

Monitoren / verbeteren

De huidige evaluatiemethoden (schriftelijke enquêtes, panelgesprekken, college responsgroepen, snelle feedback in de college) hebben als uiteindelijk doel het onderwijs te verbeteren. In welke mate dragen deze methoden hieraan bij?

Een van de docenten beschreef de doelen van vakevaluaties als volgt:

- geven de docent gelegenheid zijn vak te verbeteren (- tussentijds, - concreet)
- geven de organisatie de gelegenheid kwaliteit te bewaken (-betrouwbaar, - systematisch)
- geven de student de gelegenheid zijn mening te geven (-toegankelijk)

Zijn mening is dat sommige van deze doelen door de huidige methode wel gedekt worden, andere (met name het tweede doel) onvoldoende.

De opleidingscommissie INF krijgt twee keer per jaar een overzicht van verzamelde evaluatieresultaten. Deze commissie kijkt naar de grote lijnen. De OLC INF houdt door middel van de rapportages het gemiddelde oordeel van een vak over een aantal jaren in de gaten. Het nadeel is dat de OLC niet weet wat de docent concreet met de evaluatie-uitslagen doet.

Beoordelen

Jan Kees van Ommeren stelt aan het eind van zijn presentatie dat de docent niet het vak is. De vakevaluatie heeft als doel het vak te evalueren en is niet bedoeld als docentbeoordeling.

Als docent is het belangrijk jezelf de vraag te stellen: Hoe kan ik mijn vak verbeteren. De docent haalt hiervoor weinig informatie uit de enquêtes maar wel door te praten met de studenten tijdens de colleges.